

102645

Nedlatende og arrogant om ærlig bok

Under den fordømmende overskriften, «Hitlers edsvorne mann», omtalte Arne Skouen i Dagbladet for en tid siden Per R. Johansens bok «Frontkjemper».

Med en arroganse, som er Arne Skouens egen, og med en iøynefallende hatsk holdning til forfatter og tema,

DEBATT

■ ■ Thorleif Øisang, tidl. skolesjef i Bærum, imøtegår Arne Skouens anmeldelse 21.10. av Per R. Johansens bok «Frontkjemper».

kan på ingen måte dele Arne Skouens irritasjon. I boka forteller Per Johansen om sin oppvekst i Oslo i en stor familie, med en mor som eneforsørger,

under tredveårenes arbeidsløshet. Vi hører om hans beundring og tro på Tyskland og tyskerne, og på at veien til frihet for Norge bare gikk gjennom Tyskland og NS.

■ ■ Under felttoget i Russland ble forfatteren hardt såret og svevde en tid mellom liv og død. Det ble sykehusopphold og rekonvalesenstid. Deretter videreutdannelse i Tyskland til stab-tjeneste. Etter dette tilbake til Norge hvor han ble leder for Germanske SS i Trøndelag. Her røk han imidlertid uklar med sine overordnede og bad om å få komme tilbake til Tyskland hvor han igjen meldte seg til fronttjeneste. Han opplevde flukt, tilfangetagelse av de allierte, gjentatte trusler om å bli skutt, krigsfangeopphold, sult og fornedrelse.

■ ■ Så tilbake til Norge for å få dom og straff. Per R. Johansen og de øvrige frontkjemperne håpet på en rettferdig dom og en human behandling. At behandlingen i alle fall ikke var human, gir forfatteren skremmende eksempler på. Det er faktisk slik at man skammer seg over å ha deltatt i Hjemmefront og milorg-

tjeneste når man hører om de grove trakasseringer, ja faktisk ren brutalitet, som fant sted.

– Forfatterens dom lød på åtte års hardt straffearbeid pluss fradømmelse av statsborgerlige rettigheter og allmenn tillit for et tidsrom på 10 år.

■ ■ Arne Skouen misliker sterkt denne boka. Riktignok bedyrer han at han ikke er imot at den er blitt utgitt. «Neida, neida», sier han. Boka er nyttig fordi den avslører en mann som er «lurt opp i stry», og er derfor ikke noe å bry seg om eller ta høytidelig. Jeg er dypt uenig med Skouen. Jeg tror nettopp boka av denne karakter er nødvendige og viktige, hvor uenig vi enn måtte være i forfatterens syn på Tyskland og nazismen.

Boka er ærlig. Den tidligere frontkjemper legger ikke skjul på sine sympatier og antipatier. Og han legger så visst ikke fingrene imellom når han forteller om den behandling han og andre landssvikere ble gjenstand for under rettergangen og under den første tiden på Ilebu. Jeg tror det er svært bra at dette kommer frem, som en motvekt mot den hjernevask og ensidige

svart-hvitmaling som stadig preger synet på krigstid og okkupasjon i Norge. – Vårt landssvikoppgjør er så visst ikke noe å briske seg av.

■ ■ Forfatteren peker på at det er vanskelig for folk av hans kategori å komme til orde i pressen og få utgitt bøker. Arne Skouen protesterer indignert på dette. Utgivelsen av denne boka er jo nettopp et bevis på det motsatte, sier han. Ja den er vel det, og det skal Aschehougs forlag berømmes for. Men du verden for et enslig lite bevis, blant alle de tusener av manuskripter, fra dem

som stod på den andre siden, som er blitt refusert med forakt eller med allverdens ynkelige og finurlige begrunnelser. – Hvorfor? Jo fordi avisredaksjoner og forlag stadig er redd for at det å la slike synsmåter komme på trykk kan føre til tvil om «nasjonal holdning» hos dem som markedsfører dette, fra den innflytelsesrike, selvtilfredse og frihetstjempende flokk som mener de har monopol på å nære omsorg for fedrelandet.

Thorleif Øisang

Kjære Thorleif Øisang:

Som anmelder kan jeg ikke være forpliktet til å uttrykke sympati for en landssviker med løytnants grad i krigens verste militære skamplett, Waffen SS, bare fordi han skriver «ærlig» om svineriet han var med på. Han viser dessuten verken vett eller an-

stendighet, når han holder fast ved sitt landssvik, som han ikke beklager.

Jeg deler ikke beundringen for denne «ærligheten», og kan bare henvise til min anmeldelse av 21. oktober, som jeg står ved.

Arne Skouen

Dagbladet 9/11-92